

Mùa thị chín gợi nhớ ký ức tuổi thơ

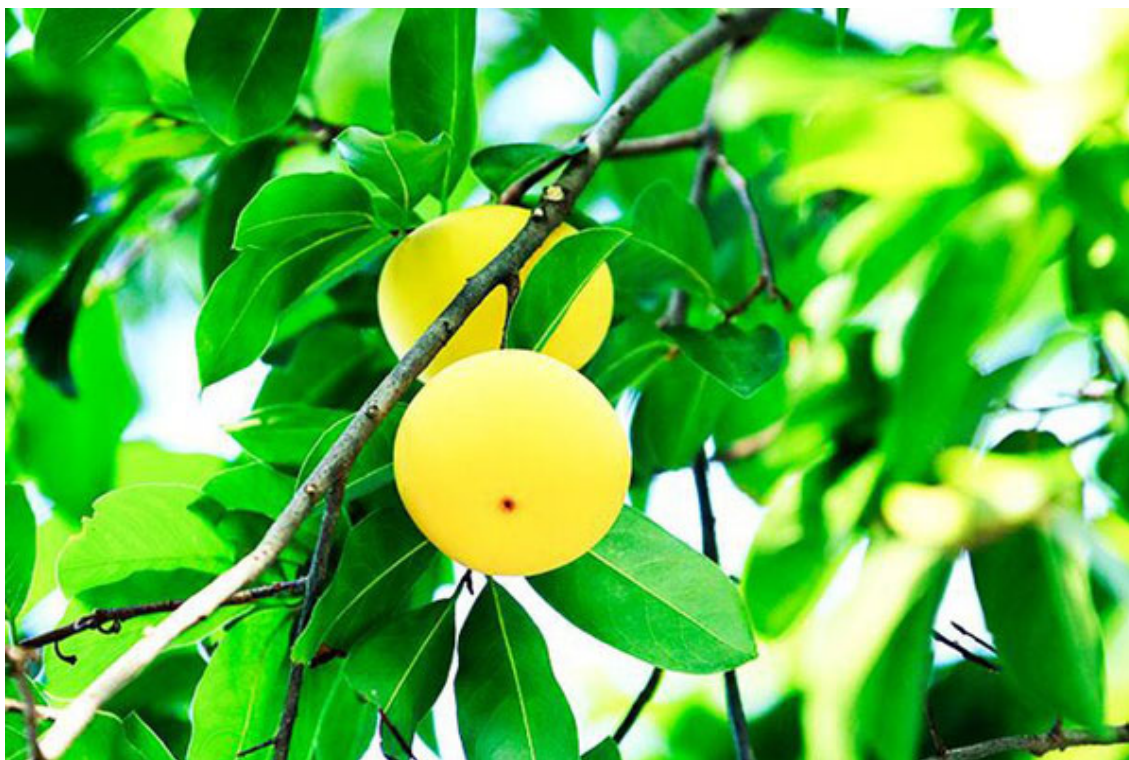
ISSN: 2734-9195 09:30 08/10/2025

Mùa thị chín, mùa của hồi ức, cũng là mùa nhắc ta học cách sống chậm, sống sâu... để thấy rằng: những điều quý giá nhất thường hiện diện trong những điều tưởng chừng nhỏ bé và bình thường nhất.

Hàng năm, dịp tháng 6 tháng 7 Âm lịch, cây thị trong vườn nhà tôi bắt đầu bước vào mùa quả chín. Đầu tiên là những quả chín bói, khi phải tinh con mắt lắm mới quan sát thấy những quả thị chín nép mình lấp ló sau các tán lá xanh biếc. Miền quê yên ả của tôi hầu như nhà nào cũng trồng thị, nhà ít thì một cây dùng làm bóng mát cũng như để lấy quả ăn chơi; còn nhà nhiều thì có khi trồng vài ba cây. Gia đình tôi có bốn cây thị cổ thụ, và những cây thị với đường kính thân gốc lên tới cả gần nửa mét, cao cả vài chục mét. Những cây thị này là thành quả mà ông nội tôi đã vun trồng chăm bón khi còn trẻ.

Nội từng kể về sự xuất hiện của những cây thị trong vườn nhà, đó là thời thanh niên, nội đi lính, đóng quân ở miền rẻo cao Hà Giang, nhân thấy một gia đình người dân tộc Mông ở trong bản, gần chỗ đóng quân của nội có cây thị to cao, quả mùa nào cũng sai lúc lỉu. Điều đặc biệt là cây thị ra quả rất to, to hơn gấp mấy lần so với giống thị bình thường ở đồng bằng.

Người chủ của cây thị ấy kể rằng ông ta lấy giống thị quý đó từ một cây thị mọc hoang trong rừng sâu... Và rồi, do mê giống thị nên nội tôi đã xin chủ nhà gần chục quả thị chín mang về, dùng hạt để nhân giống. Trong số những hạt thị được ươm trồng thì chỉ có bốn cây thị con mọc lên và từ bốn hạt mầm nhú lên xanh tươi ấy đã cho ra kết quả là bốn cây thị hiện hữu trong vườn nhà tôi cho tới ngày nay...

(Ảnh: Internet)

Suốt quãng thời gian tuổi thơ, chẳng mấy khi mùa thị chín tới mà tôi vắng bóng dưới gốc thị, kể cả những buổi tối, hay đêm trăng sáng. Lũ trẻ con hàng xóm cũng hay tụ tập bên dưới những gốc thị nhà tôi để chơi các trò chơi dân gian, bởi dưới tán thị luôn rợp bóng mát, lại ngập tràn mùi thị chín thơm ngào ngạt, khoan khoái, dễ chịu.

Mùa hè là mùa của những chú ve chui lên từ đất và mấy gốc thị cũng là nơi những chú ve chui lên, bò lên thân cây nhiều nhất, vì thế mỗi tối tôi vẫn hay cùng đứa em cầm đèn pin mò ra, men quanh mấy gốc thị để soi bắt ve mang vào nhà chăm chú xem chúng lột xác.

Như đã nói, vì nhà nào cũng trồng thị, nên khi bước vào mùa quả chín thì không gian làng quê luôn ngập tràn trong mùi thị chín.

Hương thị ủa vào cả những gian phòng ngủ mỗi gia đình, chẳng vậy mà mỗi đêm hè, trước khi đi ngủ mẹ luôn nhắc tôi mở cửa sổ để phòng thoáng đãng, cho hương thị chín ủa vào. Với những đứa trẻ quê như chúng tôi thì chẳng có thú vui gì hơn là khi hoa quả, cây trái trong vườn tới mùa thu hái, nhất là mùa thị chín. Mùa thị chín, không chỉ được sở hữu những quả thị chín vàng rộm, cầm để ngửi hít hà, để chơi trong những chiếc bị đựng thị được đan bằng sợi treo lủng lẳng...; chúng tôi còn được thoả thích ăn thị chín. Khi thị chín mềm, ngoài vỏ có những đốm đen xen lẫn là lúc mà thị ngon và ngọt ngào nhất. Người lớn vẫn thường bảo thị chỉ để cúng, dành cho trẻ con chơi, hay các cụ già thường để trên đầu giường ngửi cho thơm; vậy nhưng bọn trẻ chúng tôi thì khoái nhất

là được ăn những quả thị chín. Thị chín nẫu nà (chín nhừ) ăn tuyệt ngon, khi vị ngọt, hương vị hấp dẫn chẳng kém hồng xiêm, ổi, nhãn, na.... Thực ra thì không riêng gì trẻ con mới “khoái khẩu” những quả thị chín, mà nhiều người già cũng thích ăn thị, bởi theo y học cổ truyền thì trong thành phần thịt của quả thị có nhiều lợi ích cho sức khỏe, trong đó có tác dụng trừ giun, an thần. Ngoài ra, vỏ của quả thị cũng có tác dụng tiêu độc, tiêu viêm. Lá thị có tác dụng hạ khí, gây trung tiện, tiêu viêm, giảm đau...

(Ảnh: Internet)

Có một điều, tôi thấy không thay đổi suốt bao năm, đó là khi nội còn sống, bắt đầu bước vào mùa thị chín, khi những quả thị chín bói đầu tiên xuất hiện trên cây cao, là nội lại bắc thang, hoặc sai con, cháu leo lên cây hái những quả chín bói ấy mang xuống, rửa sạch, rồi sắp vào đĩa, sau đó dâng lên đặt ngay ngắn lên bàn thờ để thắp hương cầu khẩn ông bà tiên tổ.

Nội tôi thường nói với chúng tôi rằng: *"Quả chín đầu mùa bao giờ cũng phải dành cho ông bà tiên tổ trước, bởi làm như vậy thì mùa sau ông bà tiên tổ mới phù hộ cho những cây thị trĩu cành sai quả tiếp..."*. Và sau này, khi nội già yếu rồi mất đi, thì cha tôi luôn là người kế tiếp công việc mà khi xưa nội vẫn hay làm, đó là luôn hái những quả thị chín bói đầu mùa dâng lên bàn thờ để cúng ông bà tiên tổ, cúng nội.

Những cây thị do nội trồng thực sự nhiều năm là "cứu cánh" cho gia đình tôi, khi những quả thị chín qua mỗi mùa được mẹ tôi hái mang ra chợ bán lấy tiền dùng mua gạo, thức ăn, hay chi tiêu cho cả nhà. Rồi tiền bán thị nhiều năm mẹ cũng luôn để dành cho mấy anh chị em chúng tôi mua sách bút, quần áo mới để tới trường học hành.

Bốn cây thị, qua mỗi mùa quả chín là nhà tôi cũng bớt "nghèo", khi vào mùa thị chín, hầu như hôm nào mẹ cũng gánh thị đi chợ phiên ở các làng xã xung quanh bán, để rồi khi về lại có tiền, dầu không nhiều nhưng cũng khiến cuộc sống và những bữa ăn của gia đình tôi được đủ đầy, tươi tắn hơn! Chẳng vậy mà nhiều khi về nhà, ra vườn ngắm nhìn những cây thị già cổ thụ, nước mắt rưng rưng nhớ nội, tôi luôn thầm cảm ơn nội, bởi chính những cây thị nội trồng đã góp phần "đưa" cả gia đình tôi vượt qua giai đoạn kinh tế nhiều khó khăn của những ngày xưa cũ...

...mỗi độ mùa thị chín về, hương thơm ấy lại như đánh thức một vùng ký ức tưởng chừng đã ngủ quên. Trái thị không chỉ là món quà của tuổi thơ, mà còn là lời nhắc nhở về những điều giản đơn nhưng thấm đẫm tình người, tình quê.

Từ góc nhìn Phật pháp, hương thị giữa mùa thu cũng như một pháp âm dịu dàng nhắc ta trở về với hiện tại, cảm nhận trọn vẹn những gì đang có, thay vì mãi đeo đuổi những điều xa xôi. Mỗi mùa đi qua đều là vô thường, như trái thị chín rồi cũng rụng, tan vào đất mẹ. Nhưng nếu biết trân quý và sống tỉnh thức trong từng khoảnh khắc, thì ký ức đẹp, tình thương ấm áp sẽ luôn hiện hữu trong tâm, không bao giờ mất.

Mùa thị chín, mùa của hồi ức, cũng là mùa nhắc ta học cách sống chậm, sống sâu... để thấy rằng: những điều quý giá nhất thường hiện diện trong những điều tưởng chừng nhỏ bé và bình thường nhất.

Tác giả: **Thạch Bích Ngọc** - Đại học Quốc gia Tp.Hồ Chí Minh

Địa chỉ: Số 219 đường Hoàng Diệu 2, Phường Linh Xuân, Tp.Hồ Chí Minh